

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามและประวัติผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามและประวัติผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน มีดังนี้

1. ผศ. ดร. สุทธิดา จำรัส

วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี วท.บ (เคมี เกียรตินิยม) มหาวิทยาลัยนเรศวร

ปริญญาโท วท.บ (เคมี เกียรตินิยม) มหาวิทยาลัยนเรศวร

ปริญญาเอก ปริญญาเอก ปร.ค. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. รศ. ชนรัชต์ ศิริสวัสดิ์

วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี ค.บ. (เกียรตินิยม) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปริญญาโท ค.ม. (มัธยมศึกษา-การสอนภาษาไทย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ผศ.ดร. วินิจ เทือกทอง

วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี อ.บ. (คณิตศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปริญญาโท วท.ม. (การสอนคณิตศาสตร์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ปริญญาเอก กศ.ด. (วิจัยและพัฒนาหลักสูตร) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
คณิตศาสตร์

4. รศ. ดร. ประพนธ์ เจียรกุล

วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี กศ.บ. (มัธยมศึกษาคณิตศาสตร์-ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญาโท M.Ed. (Philosophy of Education) University of Hawaii, U.S.A.

ปริญญาเอก Ph.D. (Secondary Education) University of Colorado, U.S.A.

5. รศ.ดร.อรุณี หรดาล

วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี ค.บ. (การสอนภาษาอังกฤษ) วิทยาลัยครูพระนคร

ปริญญาโท M.Ed. (Curriculum & Instruction – Early Childhood Education) Kent State University, U.S.A.

ปริญญาเอก Ph.D. (Elementary Education emphasize on Early Childhood Education) The University of Akron, U.S.A.

ภาคผนวก ข
เครื่องมือการวิจัย
(ตัวอย่างบางวิชาเอก)

แบบทดสอบ

เรื่อง การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
(สำหรับครูวิทยาศาสตร์)

คำชี้แจง

แบบทดสอบฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย “การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันในโรงเรียนประถมศึกษา นนทบุรี” เพื่อเก็บข้อมูลความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แบบทดสอบเป็นแบบอัตนัย ขอให้ท่านอ่านข้อมูลสถานการณ์จำลองแล้วตอบคำถามตามความเข้าใจของตนเอง จำนวน 2 ข้อ ลงในกระดาษคำตอบที่เตรียมไว้ให้ ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 1.5 ชั่วโมง

สถานการณ์จำลอง

สายธาร เป็นครูวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัด สพฐ. มาเป็นเวลา 5 ปี จากประสบการณ์ที่ผ่านมา นักเรียนที่สอนมีระดับความสามารถในการเรียนแตกต่างกัน บางคนเรียนรู้ได้เร็วมาก บางคนเรียนรู้ได้ช้ามากและนักเรียนมีพื้นฐานความรู้แตกต่างกันในวิชาที่สอน สายธารพยายามที่จะอธิบายเนื้อหาวิชาต่างๆ อย่างละเอียดประกอบกับการใช้หนังสือเรียนและแบบฝึกหัด เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและจะทำให้การบ้านที่เป็นแบบฝึกหัดหลังจากที่สอนจบแต่ละครั้ง เพื่อให้ให้นักเรียนได้ทบทวนเนื้อหาที่เรียนไปแล้ว ปรากฏว่าเมื่อสิ้นภาคเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ผลการสอบมาตรฐานของจังหวัด การวัดทักษะด้านการคิดต่างๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา รวมทั้งทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่สายธารรับผิดชอบส่วนใหญ่ไม่ถึงมาตรฐานที่กำหนด และที่สายธารรู้สึกได้คือ นักเรียนของสายธารไม่ชอบเรียน ไม่อยากเรียนวิทยาศาสตร์ และมักจะบอกกับสายธารว่าวิทยาศาสตร์เป็นวิชาที่ยากมาก

จากสถานการณ์ที่กำหนดให้จึงตอบคำถาม ต่อไปนี้

1. ท่านคิดว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง และไม่ผ่านมาตรฐานในด้านอื่นๆ มาจากสาเหตุใดบ้าง อย่างไร ถ้าท่านคิดว่ามีมากกว่า 1 สาเหตุ ขอให้ท่านเขียนสาเหตุที่คิดว่าเป็นสาเหตุสำคัญเป็นข้อแรกก่อน สาเหตุที่รองมาเขียนเรียงลำดับกันไป

2. ในฐานะที่ท่านเป็นครูวิทยาศาสตร์เช่นกัน ขอให้ท่านวางแผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ที่เพิ่มขึ้น และนักเรียนผ่านมาตรฐานด้านอื่น โดยท่านสามารถกำหนดเป้าหมายของการสอน เลือกเนื้อหาที่ถนัด ใช้เวลาสอนประมาณ 2-3 ชั่วโมง โดยกรอกข้อมูลตามที่กำหนดให้ต่อไปนี้

2.1 เป้าหมายของการสอน ให้กำหนดโดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- 1) แนวคิดของเรื่องที่จะสอน (concept)
- 2) ด้านทักษะ และ หรือ ความสามารถด้านการคิด (ถ้ามี ระบุ)

2.2 วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้

- 1) ด้านพุทธิพิสัย ขอให้ระบุระดับที่วัดของวัตถุประสงค์แต่ละข้อว่าอยู่ที่ระดับใด
 ดังนี้ ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ การวิเคราะห์ การประเมิน และการสร้างสรรค์
- 2) ด้านทักษะ ขอให้ระบุว่า เป็นทักษะทางด้านวิชาการ หรือ ทักษะที่สอดคล้องกับคุณลักษณะ สมรรถนะ หรือเป็นทั้งสองอย่าง
- 3) ด้านเจตคติ

2.3 เขียนหัวข้อที่จะสอน (เฉพาะหัวข้อ ไม่ต้องมีรายละเอียด)

2.4 กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นการจัดการเรียนรู้ (เขียนขยายความกิจกรรมที่ใช้พอเข้าใจ/พอเห็นภาพการสอน)	สื่อการเรียนการสอนที่ใช้
ขั้นนำ	
ขั้นสอน	
ขั้นสรุป	

2.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (วิธีการและเครื่องมือที่ใช้)

.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบ

เรื่อง การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
(สำหรับครูคณิตศาสตร์)

คำชี้แจง

แบบทดสอบฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย “การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันในโรงเรียนประถมศึกษา นนทบุรี” เพื่อเก็บข้อมูลความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แบบทดสอบเป็นแบบอัตนัย ขอให้ท่านอ่านข้อมูลสถานการณ์จำลองแล้วตอบคำถามตามความเข้าใจของตนเอง จำนวน 2 ข้อ ลงในกระดาษคำตอบที่เตรียมไว้ให้ ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 1.5 ชั่วโมง

สถานการณ์จำลอง

ขวัญชัย เป็นครูคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัด สพฐ. มาเป็นเวลา 5 ปี จากประสบการณ์ที่ผ่านมา นักเรียนที่สอนมีระดับความสามารถในการเรียนแตกต่างกัน บางคนเรียนรู้ได้เร็วมาก บางคนเรียนรู้ได้ช้ามากและนักเรียนมีพื้นฐานความรู้แตกต่างกันในวิชาที่สอน ขวัญชัยพยายามที่จะอธิบายเนื้อหาวิชาต่างๆ อย่างละเอียดประกอบการใช้หนังสือเรียนและแบบฝึกหัด เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและจะทำให้การบ้านที่เป็นแบบฝึกหัดหลังจากที่สอนจบแต่ละครั้ง เพื่อให้ให้นักเรียนได้ทบทวนเนื้อหาที่เรียนไปแล้ว ปรากฏว่าเมื่อสิ้นภาคเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ขวัญชัยรับผิดชอบ โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ผลการสอบมาตรฐานของจังหวัด การวัดทักษะด้านการคิดต่างๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา โดยเฉพาะทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน เช่น ทักษะการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ส่วนใหญ่ไม่ถึงมาตรฐานที่กำหนด และที่ขวัญชัยรู้สึกได้คือ นักเรียนของขวัญชัยไม่ชอบเรียน ไม่อยากเรียนคณิตศาสตร์และมักจะบอกว่าคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ยากมาก

จากสถานการณ์ที่กำหนดให้จึงตอบคำถาม ต่อไปนี้

1. ท่านคิดว่าทำไมนักเรียนจึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง และไม่ผ่านมาตรฐาน (บอกสาเหตุลำดับความสำคัญ และท่านทราบได้อย่างไร)

2. ถ้าท่านจะแก้ไขให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้น ท่านจะวางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างไร จึงจะให้นักเรียนผ่านเกณฑ์มาตรฐานได้ โดยท่านสามารถกำหนดเนื้อหาที่จะสอน กำหนดเป้าหมายของการสอน และใช้เวลาสอนประมาณ 3-4 ชั่วโมง โดยกรอกข้อมูลตามที่กำหนดให้ต่อไปนี้

2.1 เป้าหมายของการสอน ให้กำหนดโดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- 1) แนวคิดของเรื่องที่จะสอน (concept)
- 2) ด้านทักษะ และ/หรือ ทักษะด้านการคิด ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์

(ถ้ามี ระบุ)

2.2 วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้

1) ด้านพุทธิพิสัย ขอให้ระบุระดับที่วัดของวัตถุประสงค์แต่ละข้อว่าอยู่ที่ระดับใด ดังนี้ ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์

2) ด้านทักษะ ขอให้ระบุว่าเป็นทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ เช่น 1) การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ 2) การให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ 3) การสื่อสารและการสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ 4) การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ 5) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์

3) ด้านเจตคติ

2.3 เขียนหัวข้อที่จะสอน (เฉพาะหัวข้อ ไม่ต้องมีรายละเอียด)

2.4 กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นการจัดการเรียนรู้ (เขียนขยายความกิจกรรมที่ใช้พอเข้าใจ/พอเห็นภาพการสอน)	สื่อการเรียนการสอนที่ใช้
ขั้นนำ	
ขั้นสอน	
ขั้นสรุป	

2.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (วิธีการและเครื่องมือที่ใช้)

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบ

เรื่อง การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
(สำหรับครูภาษาไทย)

คำชี้แจง

แบบทดสอบฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย “การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันในโรงเรียนประถมศึกษา นนทบุรี” เพื่อเก็บข้อมูลความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แบบทดสอบเป็นแบบอัตนัย ขอให้ท่านอ่านข้อมูลสถานการณ์จำลองแล้วตอบคำถามตามความเข้าใจของตนเอง จำนวน 2 ข้อ ลงในกระดาษคำตอบที่เตรียมไว้ให้ ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 1.5 ชั่วโมง

สถานการณ์จำลอง

คุณครูสุวรรณาอำไพ เป็นครูสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัด สพฐ. มาเป็นเวลา 5 ปี จากประสบการณ์ที่ผ่านมานักเรียนที่สอนมีระดับความสามารถในการเรียนรู้ต่างกัน บางคนเรียนรู้ได้เร็วมาก บางคนเรียนรู้ได้ช้ามาก และนักเรียนมีพื้นฐานความรู้แตกต่างกันในวิชาที่สอน คุณครูสุวรรณาอำไพจึงใช้วิธีสอนแบบอธิบายเนื้อหาและให้ทำแบบฝึกหัดเป็นหลัก โดยไม่ค่อยได้จัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติทางภาษา ปรากฏว่าเมื่อสิ้นภาคเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ผลการสอบมาตรฐานของจังหวัด ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนก็ไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด และสิ่งที่ครูสุวรรณาอำไพกังวล คือ นักเรียนจำนวนหนึ่งอ่านเขียนไม่คล่องและไม่รักการอ่าน รวมทั้งไม่เห็นความสำคัญของการเรียนภาษาไทย

จากสถานการณ์ที่กำหนดให้จงตอบคำถาม ต่อไปนี้

1. ท่านคิดว่ากรณีที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง และไม่ผ่านมาตรฐานในด้านอื่นๆ มาจากสาเหตุใดบ้าง อย่างไร ถ้าท่านคิดว่ามีมากกว่า 1 สาเหตุ ขอให้ท่านเขียนสาเหตุที่คิดว่าเป็นสาเหตุสำคัญเป็นข้อแรกก่อน สาเหตุที่รองมาเขียนเรียงลำดับกันไป

2. ในฐานะที่ท่านเป็นครูภาษาไทยเช่นกัน ขอให้ท่านวางแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ที่เพิ่มขึ้น และนักเรียนผ่านมาตรฐานด้านอื่น โดยท่านสามารถกำหนดเป้าหมายของการสอน เลือกเนื้อหาที่ถนัด ใช้เวลาสอนประมาณ 2-3 ชั่วโมง โดยกรอกข้อมูลตามที่กำหนดให้ต่อไปนี้

2.1 เป้าหมายของการสอน ให้กำหนดโดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1) แนวคิดของเรื่องที่จะสอน (concept)

ด้านทักษะทางภาษา และ หรือ ความสามารถด้านการคิด (ถ้ามี ระบุ)

2) วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้

3) ด้านพุทธิพิสัย ขอให้ระบุระดับที่วัดของวัตถุประสงค์แต่ละข้อว่าอยู่ที่ระดับ

ใด ดังนี้

2.2 ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ การวิเคราะห์ การประเมิน และการ

สร้างสรรค์

1) ด้านทักษะ ขอให้ระบุว่าเป็นทักษะทางภาษา หรือ ทักษะที่สอดคล้องกับ

คุณลักษณะ สมรรถนะ หรือเป็นทั้งสองอย่าง

2) ด้านเจตคติ

(1) เขียนหัวข้อที่จะสอน (เฉพาะหัวข้อ ไม่ต้องมีรายละเอียด)

(2) กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นการจัดการเรียนรู้ (เขียนขยายความกิจกรรมที่ใช้พอเข้าใจ/พอเห็นภาพการสอน)	สื่อการเรียนการสอนที่ใช้
ขั้นนำ	
ขั้นสอน	
ขั้นสรุป	

(3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (วิธีการและเครื่องมือที่ใช้)

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบ

เรื่อง การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
(สำหรับครูภาษาอังกฤษ)

คำชี้แจง

แบบทดสอบฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย “การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันในโรงเรียนประถมศึกษา นนทบุรี” เพื่อเก็บข้อมูลความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แบบทดสอบเป็นแบบอัตนัย ขอให้ท่านอ่านข้อมูลสถานการณ์จำลองแล้วตอบคำถามตามความเข้าใจของตนเอง จำนวน 2 ข้อ ลงในกระดาษคำตอบที่เตรียมไว้ให้ ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 1.5 ชั่วโมง

สถานการณ์จำลอง

คุณครูกนก เป็นครูสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัด สพฐ. มาเป็นเวลา 10 ปี โดยใช้ตำราที่โรงเรียนกำหนด พร้อมทั้งสื่อเสียงที่แนบมาพร้อมตำรา แต่จนจบประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนก็ยังไม่สามารถ ฟังและพูดภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารได้ตามตัวชี้วัดที่กระทรวงได้กำหนดไว้

จากสถานการณ์ที่กำหนดให้จึงตอบคำถาม ต่อไปนี้

1. ท่านคิดว่า ที่นักเรียน ไม่สามารถฟังและพูดสื่อสารภาษาอังกฤษได้เป็นเพราะเหตุใด
2. ในฐานะที่ท่านเป็นครูภาษาอังกฤษเช่นกัน ขอให้ท่านวางแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อให้มีสมรรถนะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยท่านสามารถกำหนดเป้าหมายของการสอน เลือกเนื้อหาที่ถนัด ใช้เวลาสอนประมาณ 2-3 ชั่วโมง โดยกรอกข้อมูลตามที่กำหนดให้ต่อไปนี้

2.1 เป้าหมายของการสอน ให้กำหนดโดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- 1) แนวคิดของเรื่องที่จะสอน (concept)
- 2) ด้านทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสาร (ถ้ามี ระบุ)

2.2 วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้

1) ด้านพุทธิพิสัย ขอให้ระบุระดับที่วัดของวัตถุประสงค์แต่ละข้อว่าอยู่ที่ระดับใด
 ดังนี้ ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ การวิเคราะห์ การประเมิน และการสร้างสรรค์

2) ด้านทักษะ ขอให้ระบุว่าเป็น 1) ทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสาร หรือ 2) ทักษะที่
 สอดคล้องกับสมรรถนะ/คุณลักษณะ หรือเป็นทั้งสองอย่าง

3) ด้านเจตคติ

2.3 เขียนหัวข้อที่จะสอน (เฉพาะหัวข้อ ไม่ต้องมีรายละเอียด)

2.4 กิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ (เขียนขยายความกิจกรรมที่ใช้พอเข้าใจ/พอเห็นภาพการสอน)	สื่อการเรียนการสอนที่ใช้
ขั้นนำ	
ขั้นสอน	
ขั้นสรุป	

2.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (วิธีการและเครื่องมือที่ใช้)

.....

.....

.....

.....

เรื่อง การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำหรับครูปฐมวัย)

คำชี้แจง

แบบทดสอบฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย “การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันในโรงเรียนประถมศึกษา นนทบุรี” เพื่อเก็บข้อมูลความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แบบทดสอบเป็นแบบอัตนัย ขอให้ท่านอ่านข้อมูลสถานการณ์จำลองแล้วตอบคำถามตามความเข้าใจของตนเอง จำนวน 2 ข้อ ลงในกระดาษคำตอบที่เตรียมไว้ให้ ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 1.5 ชั่วโมง

สถานการณ์จำลอง

“ครูฝนเป็นครูปฐมวัยที่สอนในระดับอนุบาลชั้นปีที่ 2 (อายุ 5-6 ปี) ในโรงเรียนสังกัด สพฐ มาเป็นเวลา 4 ปี เด็กในห้องเรียนของครูฝนมาจากพื้นฐานทางครอบครัวที่หลากหลาย มีพัฒนาการและความสามารถแตกต่างกัน เด็กบางคนมีพัฒนาการดีในทุกๆ ด้าน บางคนมีพัฒนาการทางสติปัญญาดี แต่พัฒนาการในด้านอื่นๆ ยังควรต้องส่งเสริม นอกจากนี้เด็กในห้องเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ต่างกันไป บางคนเรียนรู้ได้เร็ว กระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ในขณะที่เด็กบางคนไม่ค่อยสนใจกิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรมที่จัดเป็นกลุ่มใหญ่ เวลาเรียน มักจะแหย่และเล่นกับเพื่อนเสมอ

ครูฝนมีความตั้งใจและทุ่มเทในการสอนอย่างมาก เพื่อตอบสนองต่อนโยบายของโรงเรียน และความต้องการของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ครูฝนจัดกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม และมุ่งมั่นตั้งใจสอน ให้เด็กได้เนื้อหา สอนให้ตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้ เน้นการอธิบายเนื้อหาสาระให้เด็กมีความรู้ ทำกิจกรรมสนุกๆ กับเด็ก เพื่อกระตุ้นความสนใจในการสอน อีกทั้งจัดสรรเวลาสอนเนื้อหาทางวิชาการให้แก่เด็กในห้องเรียน ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีการซักถามให้เด็กได้พูดคุย ตอบคำถาม รวมทั้งมีการจัดหาสื่อมาใช้ประกอบการสอน ซึ่งบางครั้งถ้าโรงเรียนไม่มี ครูฝนก็จะจัดหาโดยใช้งบประมาณของตนเอง

การจัดกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรมของครูฝนมีลักษณะ ดังนี้ การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ครูฝนมุ่งมั่นให้เด็กได้เคลื่อนไหว สนุกกับเสียงเพลง จะใช้การเปิดเพลงให้เด็กเต้นตามเพลง หรือเปิดเพลงให้เด็กออกกำลังกายตาม ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ครูฝนจะสอนตามหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยครูฝนมักใช้วิธีการสนทนาอภิปราย เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้เด็กเข้าใจ มีการเตรียมสื่อต่างๆ มาประกอบการสอน หากสามารถหาสื่อจริงได้ จะนำมาใช้ ในกรณีหาไม่ได้ จะนำของจำลองหรือรูปภาพมาใช้

ครูฝนกระตุ้นให้เด็กมีส่วนร่วมด้วยการเรียกเด็กตอบคำถาม หรือใช้กิจกรรมที่เด็กชอบมาประกอบการสอน เช่น ท่องคำคล้องจองและทำท่าประกอบ เล่นเกมปริศนา เป็นต้น สำหรับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ครูฝนจะให้เด็กทุกคนทำชิ้นงานเหมือนกัน งานส่วนใหญ่ที่ให้ทำจะสอดคล้องกับหน่วย เช่น ให้เด็กระบายสี ปั้นดินน้ำมัน เป็นต้น ในการจัดกิจกรรมเสรี ครูฝนจัดมุมการเรียนรู้ไว้ทั้งหมด 5 มุม คือ มุมวิทยาศาสตร์ มุมบ้าน มุมหนังสือ มุมของเล่น และมุมเกมการศึกษา แต่เด็กจะเล่นตามมุมได้ ต่อเมื่อเรียนวิชาการและทำแบบฝึกหัดที่กำหนดให้เสร็จแล้ว จึงไปเล่นในมุมได้ ส่วนกิจกรรมกลางแจ้ง ครูฝนจะให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นอิสระ 10 นาที ก่อนรับประทานอาหารกลางวัน สำหรับกิจกรรมเกมการศึกษา ครูฝนจะมีการผลิตสื่อ เช่น เกมจับคู่เงา เกมเรียงลำดับ เป็นต้น และให้เด็กเล่นเกมเป็นกลุ่ม ในช่วงบ่าย ก่อนที่จะกลับบ้าน

สำหรับการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ครูฝนใช้การสังเกตพฤติกรรมเด็ก แต่ทั้งนี้ไม่มีการจดบันทึกพฤติกรรม เมื่อสิ้นเทอม ครูฝนทำการประเมินผล โดยประเมินตามรายการในสมุดสอบ. รวมทั้งทำการทดสอบเด็ก โดยใช้ข้อสอบง่ายๆ ที่เป็นภาพ ซึ่งครูจะอ่าน โจทย์ให้เด็กฟัง เมื่อประเมินผลแล้วพบว่า เด็กในห้องเรียนมีรายระดับ มีทั้งเด็กที่เรียนอยู่ในระดับดี มีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยทุกด้าน อ่านออก เขียนได้ มีคะแนนสอบดี รวมทั้งมีเด็กที่เรียนอยู่ในระดับปานกลางและต่ำ โดยมีพัฒนาการเป็นไปตามวัย แต่ยังไม่อ่านออก เขียนไม่ได้ ตามที่ครูฝนคาดหวัง และมีบางคนที่ยังมีปัญหาพฤติกรรม และทักษะทางด้านวิชาการยังไม่ได้ตามที่ครูฝนคาดหวัง

จากสถานการณ์ที่กำหนดให้จงตอบคำถาม ต่อไปนี้

1. ขอให้ท่านในฐานะครูอนุบาล วิเคราะห์สถานการณ์ตามประเด็น ดังนี้
  - 1.1 จุดเด่นและจุดด้อยของครูฝนในการจัดกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม
  - 1.2 ขอให้ท่านเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม แก่ครูฝน เพื่อให้ครูฝนได้ปรับปรุงแก้ไขตนเอง ให้สามารถจัดกิจกรรมหลักได้เหมาะสมและถูกต้องตามแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
2. ในฐานะที่ท่านเป็นครูปฐมวัยเช่นกัน ขอให้ท่านวางแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 5-6 ปี เพื่อให้มีพัฒนาการทั้ง 4 ด้านสมวัย รวมทั้งได้ทักษะทางวิชาการ โดยแสดงให้เห็นกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรมใน 1 วัน ท่านสามารถกำหนดเป้าหมายของการสอน เลือกหน่วยการสอน โดยกรอกข้อมูลตามที่กำหนดให้ต่อไปนี้
  - 2.1 หน่วย ..... เรื่อง .....
  - 2.2 แนวคิดสำคัญ (concept) ที่ต้องการให้เด็กได้เรียนรู้ คือ .....

2.3 ประสพการณ์สำคัญที่ต้องการให้เกิดกับเด็ก

พัฒนาการ	ประสพการณ์สำคัญ
ด้านร่างกาย	
ด้านอารมณ์จิตใจ	
ด้านสังคม	
ด้านสติปัญญา	

2.4 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (ขอให้เขียนให้ครบทุก 6 กิจกรรม โดยเขียนขยายความกิจกรรมที่ใช้พอเข้าใจ/พอเห็นภาพการสอน หากมีขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป ขอให้ระบุด้วย

กิจกรรม	ระยะเวลาที่ใช้	วัตถุประสงค์	การจัดประสบการณ์	สื่อที่ใช้	การวัดและประเมินผล (ระบุวิธีการ และ เครื่องมือ)
กิจกรรมเคลื่อนไหว และจังหวะ					
กิจกรรมเสริม ประสบการณ์					
กิจกรรมศิลปะ สร้างสรรค์					
กิจกรรมเสรี					
กิจกรรมกลางแจ้ง					
กิจกรรมเกม การศึกษา					

เครื่องมือ: แบบสัมภาษณ์สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู
(แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง)

ประเด็นที่ 1 การออกแบบการเรียนรู้สอดคล้องอย่างเป็นระบบ

1. ท่านมีแนวทางในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของตนเองอย่างไร (อาจใช้คำถามย่อยต่อไปนี้)

- ท่านเริ่มต้นจากสิ่งใด อย่างไร หรือพิจารณาจากสิ่งใดบ้าง
- สิ่งที่กำลังคิดในการออกแบบมีอะไรบ้าง เพราะเหตุใดจึงต้องคำนึงถึงสิ่งนั้น และนำมาใช้อย่างไร

- ท่านกำหนดเป้าหมายของการออกแบบแต่ละครั้ง หรือไม่ อย่างไร

2. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร (อาจใช้คำถามย่อยต่อไปนี้)

- ถ้าได้มีโอกาสตรวจหรือต้องให้คำแนะนำเพื่อนครูเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ สิ่งที่ท่านจะพิจารณา คือสิ่งใด อย่างไร

ประเด็นที่ 2 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึงการจัดการเรียนการสอนที่เป็นอย่างไร มีลักษณะสำคัญอย่างไร

2. ท่านคิดว่าตนเองเป็นผู้ที่จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือไม่ จัดอย่างไร ยกตัวอย่าง

(อาจใช้คำถามย่อยต่อไปนี้)

- ถ้าเคย ลักษณะ/กิจกรรมที่จัดเป็นอย่างไร ส่วนใดของการจัดกิจกรรมที่ทำให้ท่านมั่นใจว่า ตนเองได้มีการจัดการเรียนรู้ที่ถือว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- ถ้าไม่เคย การจัดการเรียนการสอนของท่านมีลักษณะอย่างไร เน้นสิ่งใดเป็นสำคัญ

3. ท่านคิดว่าถ้าครูที่จัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข และพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ครูท่านนั้นต้องเป็นคนอย่างไร ใช้หลักการใดบ้างในการจัดการเรียนรู้

ประเด็นที่ 3 การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ

1. ท่านเข้าใจคำว่า สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศ ว่าอย่างไร

2. ท่านมีประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้
อย่างไร พร้อมยกตัวอย่าง (อาจใช้คำถามย่อยต่อไปนี้)

- ท่านเคยใช้สื่อประเภทใดบ้างในการจัดการเรียนรู้
- ท่านใช้สื่อมากน้อยเพียงใด และใช้อย่างไร
- ท่านใช้สื่อแล้วประสบความสำเร็จ/ล้มเหลวอย่างไร
- จุดเด่น/จุดด้อย ของการใช้สื่อแต่ละชนิดที่ท่านเคยใช้มีอะไรบ้าง

3. ท่านคิดว่าสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ต้องมีลักษณะอย่างไร จึงจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการ
เรียนรู้ได้ดี

4. ท่านเคยมีประสบการณ์ในการผลิตหรือพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ
ด้วยตนเอง หรือไม่ อย่างไร

- ถ้าเคย ท่านมีกระบวนการหรือขั้นตอนในการผลิตหรือพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ
เทคโนโลยีสารสนเทศนั้นอย่างไร
- ถ้าไม่เคย ท่านทราบหรือไม่ว่า การผลิตหรือพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี
สารสนเทศมีกระบวนการหรือขั้นตอนอย่างไร ต้องคำนึงถึงสิ่งใดเป็นสำคัญ

ประเด็นที่ 4 การวัด ประเมินผลการเรียนรู้

1. ท่านคิดว่าการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีความเกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์กับเรื่อง
ในบ้างในการจัดการเรียนรู้

2. ท่านเคยใช้วิธีการวัดผลประเมินผลใดบ้าง ท่านเลือกใช้วิธีการหรือเครื่องมือนั้นอย่างไร

3. ท่านมีกระบวนการหรือขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล อย่างไร

4. การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง หมายความว่าอย่างไร และมีลักษณะอย่างไร (อาจ
ใช้คำถามย่อยต่อไปนี้)

- ท่านพิจารณาจากสิ่งใดที่จะระบุได้ว่า ครูท่านใดมีการประเมินผลตามสภาพจริง

5. หลังจากทีวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนแล้ว ท่านทำอย่างไรกับผลการวัด
และประเมินที่ได้มาในแต่ละครั้ง

แบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้

คำชี้แจง

แบบประเมินนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ความคิดเห็นของท่านที่จากการตอบแบบประเมินจะเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของท่านเพื่อใช้ประโยชน์เฉพาะงานวิจัยนี้เท่านั้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. ชื่อ – นามสกุล

.....

2. โรงเรียน

.....

3. ระดับชั้น

.....

4. อายุ

.....

5. วุฒิการศึกษา

.....

6. ประสบการณ์สอน: น้อยกว่า 2 ปี 2 - 5 ปี 5 - 10 ปี มากกว่า 10 ปี

7. ประสบการณ์สอนวิทยาศาสตร์: น้อยกว่า 2 ปี 2 - 5 ปี 5 - 10 ปี มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 การประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้

คำชี้แจง : ขอให้ครูประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แต่ละข้อ โดยอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ตามเกณฑ์ระดับการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ที่สามารถทำได้และเป็นไปตามรายการ

ระดับความคิดเห็น 5 หมายถึง	สามารถปฏิบัติในระดับมากที่สุด
ระดับความคิดเห็น 4 หมายถึง	สามารถปฏิบัติในระดับมาก
ระดับความคิดเห็น 3 หมายถึง	สามารถปฏิบัติในระดับปานกลาง
ระดับความคิดเห็น 2 หมายถึง	สามารถปฏิบัติในระดับน้อย
ระดับความคิดเห็น 1 หมายถึง	สามารถปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้	ระดับ				
		5	4	3	2	1
1	สมรรถนะด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้					
2	ศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนรายบุคคล					
3	กำหนดหน่วยการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานและตัวชี้วัดเป็นเป้าหมาย					
4	กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
5	ประเมินผลการออกแบบการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงและพัฒนา					
6	สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดทำฐานข้อมูลเพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
7	ใช้รูปแบบ/เทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ					
8	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลูกฝัง/ส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์					
9	ใช้หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุข และพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ					
10	ใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนในการจัดการเรียนรู้					
11	การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ อย่างหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้					

ข้อ	รายการการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้	ระดับ				
		5	4	3	2	1
12	สืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้					
13	ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้					
14	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียน					
15	สร้างและนำเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้อง เหมาะสม					
16	มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง					
17	นำผลการประเมินการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาการจัดการ เรียนรู้					
18	มีการปรับเครื่องมือวัดและประเมินผลของท่านอย่างต่อเนื่อง					
19	มีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นระยะ					

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

เรื่อง..... ระดับชั้นที่สอน.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... จำนวนนักเรียน.....
ครูผู้สอน.....
ผู้ประเมิน.....

ที่	รายการประเมิน	ระดับพฤติกรรม				
		ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	ปรับปรุง
		5	4	3	2	1
1	เขียนแผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบครบถ้วนเหมาะสม					
2	เขียนสาระสำคัญในแผนกระชับครอบคลุมแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ ในเรื่องนั้นๆ					
3	เนื้อหาสาระในแผนถูกต้องตามแนวคิดทางวิทยาศาสตร์					
4	กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ถูกต้องเหมาะสม					
5	กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับชั่วโมงที่กำหนด					
6	กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องและครบตามกับจุดประสงค์ที่กำหนด					
7	กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นไปตามลำดับขั้นตอนของวิธีสอนที่ระบุ					
8	กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
9	กิจกรรมการสอนเน้นกระบวนการคิด/กระบวนการทางวิทยาศาสตร์					
10	กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วม					
12	กำหนดสื่อ/นวัตกรรมการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมและผู้เรียน					
13	กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
	รวม					
	สรุปคะแนนรวมโดยเฉลี่ย					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....

แบบรายงานผลการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนรายแผน

ชื่อครูผู้สอน.....

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง .....ระดับชั้น..... จำนวนนักเรียน.....

วันเวลาที่สอน.....

จุดประสงค์	วิธี/เครื่องมือการวัดและประเมิน	ผลการประเมิน	
		เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ

แบบสังเกตการจัดการเรียนรู้รายแผน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของการจัดการเรียนรู้

ชื่อสถานศึกษา.....วิชา.....ระดับชั้น.....จำนวนผู้เรียน.....คน

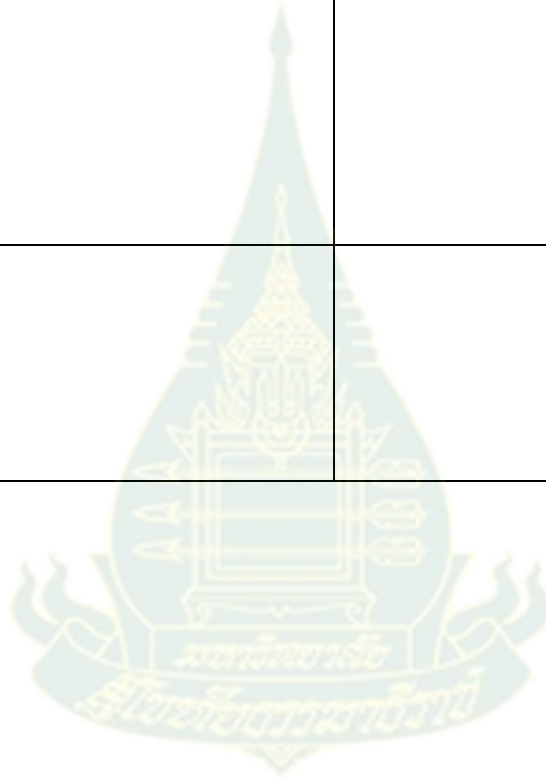
ชื่อผู้สอน.....วันที่.....เวลา.....สถานที่จัดกิจกรรม

ชื่อผู้สังเกตและบันทึก.....

ตอนที่ 2 ประเด็นการสังเกตและการสะท้อนความคิด

SITMAP	สิ่งที่เกิดขึ้น	ความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์วิพากษ์	ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา	บันทึกเพิ่มเติม
1) ด้านผู้เรียน (Student)				
2) ด้านการจัดการ เรียนการสอน (Instruction Interaction และ Innovation)				
3) ด้านผู้สอน (Teacher)				
4) ด้านสื่อการ เรียนการสอน และ				

SITMAP	สิ่งที่เกิดขึ้น	ความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์วิพากษ์	ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา	บันทึกเพิ่มเติม
แหล่งการเรียนรู้ (Material)				
5) ด้านบรรยากาศ และ สภาพแวดล้อม (Atmosphere)				
6) ด้านประเด็น สำคัญที่น่าสนใจ (Point)				

แบบบันทึกการสะท้อนการจัดการเรียนรู้

ชื่อครูผู้สอน.....

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง .....

ระดับชั้น..... จำนวนนักเรียน..... เวลาที่สอน.....

สิ่งที่ประสบความสำเร็จในการสอน (ด้านวิชาการ และ/หรือ ด้านความพึงพอใจ)

.....

.....

.....

.....

สิ่งที่ไม่ประสบความสำเร็จในการสอน (ด้านวิชาการ และ/หรือ ด้านความพึงพอใจ)

.....

.....

.....

.....

สิ่งที่ครูในทีมร่วมกันสะท้อนการสอน (สรุปการสะท้อนตามประเด็น (SITMAP))

.....

.....

.....

.....

วันที่บันทึก.....

แบบสังเกตการจัดการเรียนรู้

คำชี้แจง

1. แบบสังเกตนี้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนจริง และสะท้อนความคิดของผู้สังเกตจากสิ่งเกิดขึ้นในชั้นเรียนนั้น ทั้งในด้านความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ วิพากษ์และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้นั้นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

2. แบบสังเกตนี้มีลักษณะเป็นแบบฟอร์มที่ช่วยให้ผู้สังเกตสามารถสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างตรงประเด็นและครอบคลุมทุกประเด็นสำคัญของการจัดการเรียนรู้ ขอให้ผู้สังเกตสังเกตการจัดการเรียนรู้ตามประเด็นการสังเกต ซึ่งแบ่งเป็น 6 ประเด็นหลัก เรียงลำดับตามความสำคัญ ดังนี้

1) **ด้านผู้เรียน (Student)** ได้แก่ การสังเกตคำตอบ คำพูด ปฏิภาณ ปฏิกิริยา พฤติกรรม การแสดงออก ข้อมูลที่ผู้เรียนจดบันทึกหรือกรอกในใบงาน หลักฐานผลงานต่างๆ ที่แสดงถึงความรู้ความเข้าใจ ความคิด กระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ต่างๆ ของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่แสดงถึงความรู้ ความคิด ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องหรือผิดพลาด รวมไปถึงความกระตือรือร้น เจตคติและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน นอกจากนี้ ผู้สังเกตอาจสังเกตผู้เรียนบางรายที่มีความโดดเด่นน่าสนใจ (ทั้งในด้านบวกและลบ) เป็นรายบุคคลได้

2) **ด้านการจัดการเรียนการสอน (Instruction Interaction และ Innovation)** คือ การสังเกตในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและนวัตกรรม ได้แก่

2.1) ลักษณะ ความเหมาะสม ประสิทธิภาพของกิจกรรม ขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอน วิธีการสอน เทคนิคการสอนต่างๆ ทั้งที่ดีมีประสิทธิภาพซึ่งควรคงไว้ และที่เป็นปัญหา อุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือไม่เอื้อต่อการเรียนรู้เท่าที่ควร (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่นวัตกรรมการสอนเป็นนวัตกรรมประเภทวิธีการ กิจกรรมการเรียนการสอน)

2.2) การจัดลำดับขั้นตอนและความต่อเนื่องของกิจกรรม

2.3) ความเหมาะสมสอดคล้องของจุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล

2.4) การบริหารจัดการชั้นเรียน: การจัดชั้นเรียน วิธีการคุมชั้นเรียน หรือการจัดกลุ่มผู้เรียนเพื่อร่วมกิจกรรม ในกรณีที่มีการแบ่งกลุ่ม

2.5) ปฏิสัมพันธ์ หรือปฏิภาณโต้ตอบ (interaction) ระหว่างครูและผู้เรียนที่ส่งผลกระทบต่อกันและกัน และประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3) **ด้านผู้สอน (Teacher)** ได้แก่ การสังเกตการใช้คำถาม คำสั่ง คำอธิบายหรือการใช้สื่อของครู และลำดับขั้นตอนการนำเสนอประเด็น ทั้งนี้ ขอให้ผู้สังเกตมุ่งเน้นพฤติกรรมของครูที่ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้และเป็นพฤติกรรมที่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ มากกว่าการมุ่งสังเกตบุคลิกลักษณะตามธรรมชาติของครูที่ไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ทันที

4) **ด้านสื่อการเรียนการสอน และแหล่งการเรียนรู้ (Material)** ได้แก่ การสังเกตความถูกต้องเหมาะสม มีประสิทธิภาพของสื่อ ใบงาน และแหล่งการเรียนรู้ (ด้านคุณภาพ) และความเพียงพอ เหมาะสมของสื่อ (ด้านปริมาณ) ฯลฯ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่เป็นนวัตกรรมประเภทสื่อการเรียนการสอน)

5) **ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อม (Atmosphere)** คือ การสังเกตบรรยากาศการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น (เช่น มีชีวิตชีวา - สนุกสนาน- ตึงเครียด ฯลฯ) สภาพแวดล้อมของชั้นเรียน หรือสถานที่เรียนที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการจัดการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ฯลฯ

6) **ด้านประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ (Point)** คือ การตั้งข้อสังเกตถึงจุดเด่น จุดด้อยหรือประเด็นอื่นๆ ที่น่าสนใจเป็นพิเศษ ของการเรียนการสอนในครั้งนี้ ตัวอย่างเช่น ปัญหาหรืออุปสรรคที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจน หรือกิจกรรมที่ดีและน่าสนใจมากเป็นพิเศษ ฯลฯ

ประเด็นในการสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง 6 ประเด็นนี้สามารถสรุปเป็นคำย่อโดยใช้อักษรตัวแรกจากคำภาษาอังกฤษได้ว่า “SIT MAP” เพื่อให้ผู้สังเกตสามารถจดจำและนำไปใช้ในการสังเกตครั้งต่อ ๆ ไปได้ง่าย และเพื่อสื่อความหมายถึงการนั่งในชั้นเรียนเพื่อการสังเกตอย่างมีประเด็น มีโครงสร้าง และมีการสะท้อนความคิดอย่างมีทิศทางการบันทึกข้อมูลตามประเด็นต่างๆ ข้างต้น ให้ผู้สังเกตบันทึกข้อมูลใน 3 ส่วน คือ

1) การบันทึกสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียน ที่เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ เน้นการบันทึกสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการคิดของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่ปัญหาและอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

2) การบันทึกความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ห้วงวิพากษ์ของผู้สังเกตอันเป็นความคิดเห็นที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากการพบเห็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงที่ผู้สังเกตบันทึกในข้อที่ (1) ว่าท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้นนั้น

3) การบันทึกข้อเสนอแนะของผู้สังเกต เพื่อปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในประเด็นที่ท่านบันทึกในหัวข้อที่ (1) และ (2) ให้ไปสู่สภาพที่ดี มีประสิทธิภาพ และเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากกว่าเดิมตามความคิดเห็นของท่าน

ผู้สังเกตควรบันทึกทุกสิ่งที่เกิดขึ้นและสามารถรับรู้ได้ (ข้อมูลเชิงประจักษ์) ตามลำดับเวลาหรือลำดับเหตุการณ์ โดยสามารถบันทึกประเด็นได้ทั้งในเชิงบวก เชิงลบ และประเด็นทั่วไป ทั้งนี้ผู้สังเกตควรบันทึกข้อมูลให้ครบถ้วนทุกประเด็นและทุกส่วน หรืออย่างน้อย คือ ในด้านที่ผู้สังเกตคิดว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเด่นชัดและต้องการการปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยอาจบันทึกในช่องที่ (1) สิ่งที่เกิดขึ้นจริงหรือช่องที่ (2) ความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ห้วงวิพากษ์ก่อนก็ได้ ส่วนข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาอาจบันทึกเพิ่มเติมได้ในภายหลัง

3. ขอความร่วมมือให้ผู้สังเกตบันทึกเหตุการณ์ พฤติกรรม คำพูด หรือสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริง อันนำมาซึ่งประเด็นความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของท่าน โดยละเอียดเท่าที่จะสามารถเป็นไปได้

ที่มา: ชาริณี ตริวรัญญ. 2558. การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study: LS) ใน 9 วิธีสร้างครูผู้ศิษย์ เอกสารประมวลแนวคิดและแนวทางการพัฒนาวิชาชีพครูสำหรับคณะกรรมการพัฒนาวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะในโครงการพัฒนาระบบกลไกและแนวทางการหนุนเสริมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาผู้เรียน. สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.)

ภาคผนวก ค

ภาพถ่ายกิจกรรมการดำเนินงาน

ชุดโครงการวิจัย

1. กิจกรรมการสังเกตการสอนและสัมภาษณ์ครูแต่ละโรงเรียน

2. การอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้
(อบรมที่โรงแรมไมด้า)

3. การดำเนินงานตามวงจรวิจัยปฏิบัติการ วงจรที่ 1 ตามกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน
(ตัวอย่างการสอน การนิเทศ)

4. การดำเนินงานตามวงจรวิจัยปฏิบัติการ วงจรที่ 2 ตามกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน
(ตัวอย่างการสอน การนิเทศ)

5. การประชุมร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน
(วันประชุมปิดโครงการ)

